

korrespondens

Johan Christian Fenger-Krog (1865-1942)

Eilert Fenger-Krog (1894-1983)

Eline Henriette Jonassen (1873-1970)

blir bruksbok

Johan Fenger-Krog fick breven som ett tack.

och goda år.

Ett visst mått av dramatik infinner sig också nästan per omgående, för redan 1906, när fabriksvislan just hade börjat blåsa framtidstro i bygden brann så gott som

hela bruket ned till grunden.

Genom breven framgår det också att Eilert Fenger-Krog var nära att stryka med i en av världshistoriens största industrikatastrofer, utanför Ludwigshafen i Tyskland den 21 september 1921. Studenten från Fengersfors skulle börja sin praktik på fabriken klockan 08.00 samma morgon, men strax dessförinnan sprängdes hela anläggningen i luften. 500 människor dog och 2 000 skadades.

Bannor och kärlek

Det vardagliga brevväxlingen är också, påpekar redaktörerna, stor läsning med bannor över för mycket vin och cigarrer, men också stort

utrymme för föräldrakärlek.

- Utan att ta för stora åthärvor så tror jag det finns ett intresse för boken. Och finns det ett intresse, så finns det det framförallt i Dalsland, säger Johan Fenger-Krog, som själv flyttade från Fengersfors i december 1959, då pappan gick i pension. Flyttlassen gick till Stockholm, där två av bröderna redan studerade. Numera bor han i Nyköping.

Vad har du för relation till Fengersfors idag?

- Jag är där varje år, minst en gång, oftast två. Dels på hösten när det är serieavslutning i fotbollen, men också vid andra tidpunkter. Senaste besöket var vid en

vattenskidträff den 17 maj. Då träffade jag kompisar som jag inte hade sett på 55-60 år. Vi bara pratade och pratade. Det var hur roligt som helst.

Hur är det att ha en ort som är uppkallad efter sin anfader?

- Vi är lite halvstolta över det, kan man säga. Även om det inte var någonting jag reflekterade över som barn. Fengersfors kändes naturligt och tillkom på samma grunder som det tidigare namnet, Lisefors. Att min farfar uppkallade bruket efter sig själv var nog mer naturligt än vad vi kanske kan tänka oss idag.

Andreas Dagström

BOKANMÄLNING.

Hudnära insyn hemma hos ärkepatronen och hans familj

Historia

"Bruksliv på Dal 1897 - 1929"

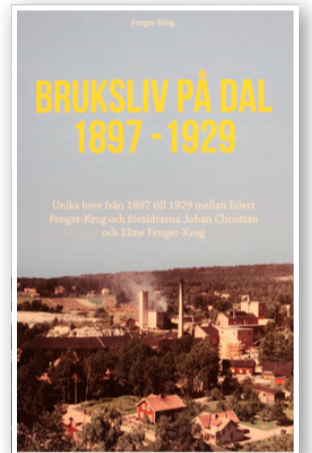
238 sidor, Kulofri Förlag, 2018. Boken är sammanställd av bröderna Bengt och Johan Fenger-Krog och består i huvudsak av brev mellan brödernas far Eilert Fenger-Krog och dennes föräldrar Johan Christian och Eline Fenger-Krog.

Efter Dick Harrisons standarverk om Dalslands lokalhistoria kommer nu ytterligare en ambitiös bok i samma genre, men med ett mycket snävare fokusområde och mer personligt språk. Handlingen kretsar kring Fengersfors bruk, dess viktigaste ägare, Johan Christian Fenger-Krog, hans hustru, Eline, och parets son, Eilert. Alla kommer de till tals genom det hundratal brev som utgör ryggraden i "Bruksliv på Dal 1897-1929".

Rent visuellt finns det inte mycket att klaga på vad gäller förstaintrycket. Det nostalgiskt skimrande omslaget med klarblå himmel, en bruksort under utveckling och fabriksbyggnader som sticker upp ovanför prunkande lövträd kompletteras invändigt frikostigt av fotografier ur släkten Fenger-Krogs samlade arkiv.

Brevväxlingen var glädjande nog också som matigast kring de historiskt sett mest intressanta årtalen i boken, 1918-1921. Detta eftersom Eilert Fenger-Krog valde att åka till Tyskland och läsa till pappersingenjör under sluttampen av första världskriget.

För att knyta samman berättelsen, förklara vissa saker och förstärka de inslag som gör "Bruksliv på Dal" allmängilligt ur ett vidare perspektiv har författarna Johan och Bengt Fenger-Krog inflikt några få egen skrivna textbryggor. I korta ordalag får läsaren bland andra stifta bekantskap med Fengersforsprofilen Axel Svingel, grundaren till ortens fotbollslag, fartyget Najaden, som var brukspatronens ögonsten, och den pampiga disponerbostaden Villan. Trevlig läsning alltsammans, vilket också

"Bruksliv på Dal 1897-1929" släpps i Åmåls bokhandel på söndag, då en av författarna kommer finnas närvarande.

1918

började Eilert Fenger-Krog studera i Tyskland, som då utkämpade slutet av första världskriget.

kan sägas om merparten av den korrespondens på vilken boken vilar. För trots att det gått närmare hundra år sedan kuverten sprätades så gör det kärvänliga tilltalet att raderna känns hudnära, levande och relevanta.

Flitigaste brevskrivaren, fadern Johan Christian, låter ofta sina funderingar vandra iväg med pennan genom bygden, mot bruket och stanna till vid praktiska göromål. Förhoppningar om ökad orderingång varvas med trivialiteter som ifall det nya badhuset i Knarrysjön ska ha drakhuvuden på taket eller inte.

Moderns meddelanden till Eilert är mer personknutna och handlar ofta om umgänge med släkt och vänner, även i fall Dalsland och då framför allt nuvarande Åmåls kommun skymtar lite här och var. Bland annat skriver hon att spanska sjukan farit så hårt fram över Fengersforstrakten att fabriken bara kan gå på halvt.

Andreas Dagström
0532-123 97
andreas.dagstrom@
provinstidningen.se